

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О ИНФЛАЦИОНИМ ОЧЕКИВАЊИМА

Март 2022.

Београд, април 2022.

Садржај:

Уводна напомена.....	2
Резиме	3
Инфлациона очекивања финансијског сектора	4
Инфлациона очекивања привреде	5
Инфлациона очекивања становништва.....	6
Нумерички и описно исказана инфлациона очекивања становништва	6

Уводна напомена

Инфлациона очекивања економских субјеката важан су показатељ који се користи у доношењу одлука о мерама монетарне политике у режиму циљања инфлације. Стабилизација инфлационих очекивања и њихово усидравање у оквиру граница дозвољеног одступања од циља мерило су успеха стратегије циљања инфлације и доприносе повећању кредибилитета монетарне политике.

У складу с најбољом међународном праксом, увођењем режима циљања инфлације у јануару 2009. године, Народна банка Србије почела је да прати и анализира и инфлациона очекивања економских субјеката. У поменуте сврхе, као извор података користи се анкета о инфлационим очекивањима, коју од јануара 2018. за Народну банку Србије спроводи агенција Ипсос. Учесници анкете, који су класификовани у четири сектора (финансијски сектор, привреда, синдикати и становништво), изјашњавају се о очекиваном међугодишњем расту цена за годину дана унапред, од марта 2014. о очекиваном међугодишњем расту цена за две године унапред, а од фебруара 2021. и о очекиваном међугодишњем расту цена за три године унапред.

Резиме

Инфлациона очекивања представника финансијског сектора за годину дана унапред, према резултатима мартовске анкете агенције Ипсос, износе 5,0%, што представља повећање у односу на фебруарску анкету (4,5%). С друге стране, очекивања финансијског сектора у најновијој Блумберговој анкети из априла смањена су на 4,5%, што представља враћање у границе циља Народне банке Србије.

Очекивана инфлација представника привреде за годину дана унапред опала је са 7,5%, забележених у фебруару, на 5,0% у марту и на тај начин се изједначила са очекиваном инфлацијом представника финансијског сектора.

Уобичајено виша од очекивања осталих сектора, очекивања становништва остала су непромењена у односу на прошлу анкету, када су износила 15% за годину дана унапред и 10% за две и три године унапред. Распон кретања индекса перципиране и индекса очекиване инфлације још увек указује на то да становништво очекује да ће инфлација у наредних 12 месеци бити нижа од инфлације у претходној години дана.

Када су у питању средњорочна очекивања, у случају финансијског сектора за две године унапред, она износе 4,0%, што представља благо повећање у односу на 3,5% из претходне анкете, док за период од три године унапред очекивања нису мењана и налазе се на централној вредности циља Народне банке Србије (3,0%). Привредници за две и за три године унапред очекују инфлацију од 3,5%, што је ниже него у фебруарској анкети.

Средњорочна инфлациона очекивања финансијског сектора и привреде остала су стабилна и нижа су од краткорочних очекивања. Ово би могло да укаже на то да актуелну вишу инфлацију представници финансијског сектора и привреде перципирају као привремену и да очекују слабљење инфлаторних притисака с нормализацијом кретања на међународним робним тржиштима.

Усидреност инфлационих очекивања је, између осталог, и резултат стабилности девизног курса и представља један од предуслова за постизање ниске, стабилне и предвидиве инфлације. Постигнута стабилност инфлационих очекивања потврђује поверење у мере које предузима Народна банка Србије и указује на одсуство јачих инфлаторних и дезинфлаторних притисака.

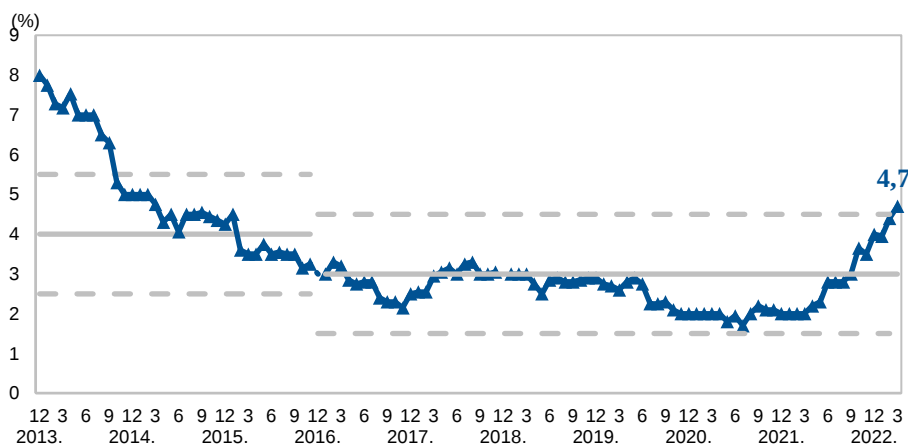
Инфлациона очекивања финансијског сектора

Према резултатима мартовске анкете агенције Ипсос, краткорочна инфлациона очекивања представника финансијског сектора благо су порасла и износе 5,0% (4,5% у фебруару), док су очекивања у Блумберговој анкети у априлу снижена у односу на претходни месец са 4,9% на 4,5%.

Мартовска вредност композитне мере инфлационих очекивања финансијског сектора¹ износила је 4,7%. Овај резултат представља благи пораст у односу на претходну вредност (4,4%).

Када је реч о средњорочним очекивањима представника финансијског сектора, она за две године унапред износе 4,0% (пораст од 0,5 п.п. у односу на фебруар), док су за три године унапред непромењена на централној вредности циља Народне банке Србије (3,0%) још од јуна 2021. Од увођења овог питања у анкету (март 2014. године), средњорочна инфлациона очекивања финансијског сектора крећу се у границама циља.

Графикон 1. Композитна мера инфлационих очекивања финансијског сектора

Извор: НБС, Ипсос и Блумберг.

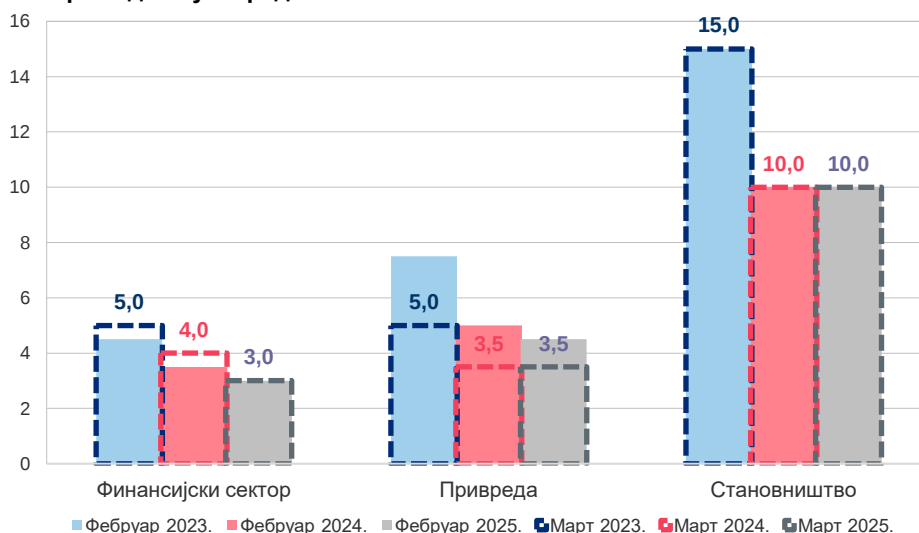
Стабилно кретање средњорочних инфлационих очекивања представника финансијског сектора у условима растуће текуће инфлације указује на то да они карактер тренутних инфлаторних притисака оцењују као привремен.

¹ Израчунава се пондерисањем појединачних одговора према критеријуму учешћа у укупној активи анкетираних финансијских институција. Свакој институцији која учествује у обе анкете приписује се аритметичка средина одговора из анкета Ипсоса и Блумберга. На тај начин се банкама с већим тржишним учешћем даје већи утицај на агрегирани резултат.

Инфлациона очекивања привреде

Краткорочна и средњорочна инфлациона очекивања привредника у марту су забележила пад у односу на фебруар. Очекивана инфлација за годину дана унапред налази се на нивоу од 5,0% (фебруар 7,5%), док је очекивана инфлација за две и за три године унапред нешто нижа и износи 3,5% (5,0% и 4,5% у фебруару, респективно).

Графикон 2. Очекивана међугодишња инфлација за једну, две и три године унапред

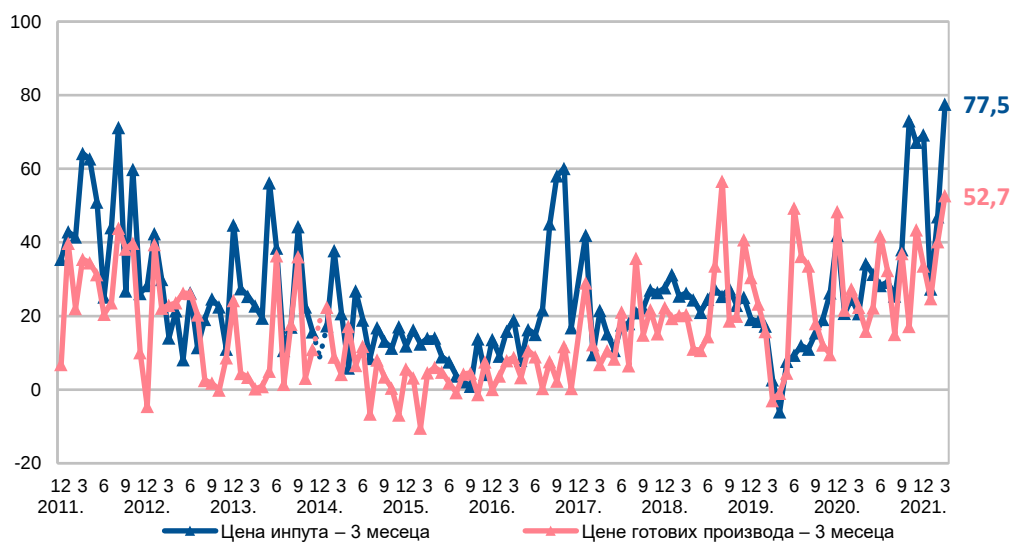

Извор: Ипсос.

И у марту је настављен раст учешћа привредника који очекују раст цена инпута у својој производњи у наредна три месеца (са око 50,0% на близу 80,0%), а с мањим интензитетом и у наредних 12 месеци. Пораст очекивања могао би се довести у везу с вишом очекиваном инфлацијом предузећа из области енергетике и прехрамбене индустрије, што су сектори који су најизложенији поремећајима и растућој неизвесности на глобалним тржиштима. Последица веће неизвесности јесте и већи проценат оних који очекују раст (52,7%) у односу на оне који не очекују промене (47,3%) цена својих готових производа/услуга у наредна три месеца. С друге стране, очекивања за наредну годину дана нису знатно промењена – око три четвртине испитаника очекује раст цена сопствених готових производа/услуга у посматраном периоду.

У условима растуће неизвесности, перцепција пословања привредника у мартовској анкети постала је мање оптимистична у односу на претходне анкете када је реч о оцени пословних услова у претходна три месеца и очекивањима за наредних 12 месеци. Први пут од марта 2020. године и почетка пандемије већи проценат испитаника очекује погоршање пословних услова у наредних 12 месеци у односу на оне који очекују побољшање.

Графикон 3. Очекивања сектора привреде у погледу кретања цена инпута и цена готових производа у наредна три месеца

Преко 50% испитаника оцењује да су се услови погоршали у претходна три месеца, док је тај проценат када је у питању наредних 12 месеци око 40%.

Инфлациона очекивања становништва

Нумерички и описно исказана инфлациона очекивања становништва

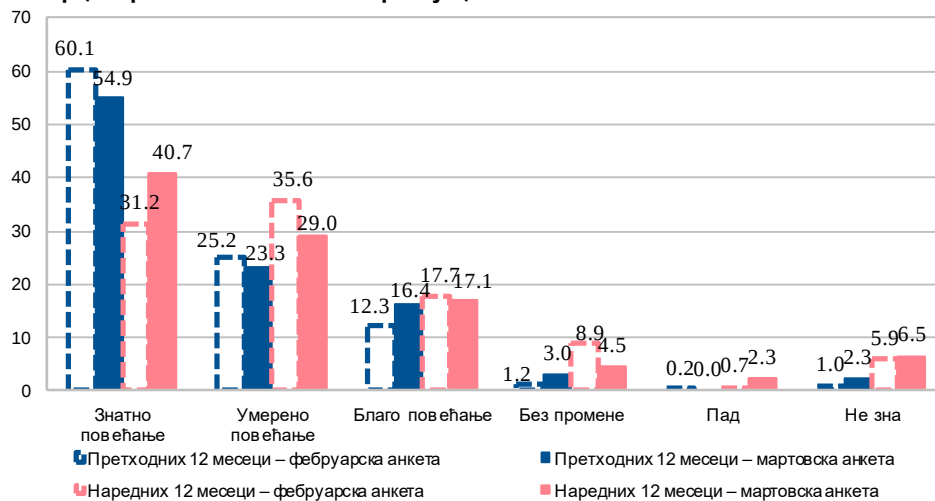
Инфлациона очекивања становништва остала су стабилна и у кратком и у средњем року и износе 15,0% за годину дана унапред, односно 10,0% за две и три године унапред.

Проценат испитаника који очекују умерено или благо повећање цена у наредној години у мартовској анкети пао је испод 50% (46,0%) али је још увек изнад процента испитаника који очекују знатан раст цена у наредној години (40,7%).

Иако је повећан удео испитаника који очекују знатан раст цена у наредних 12 месеци (око 40,0%) у односу на претходну анкету (око 30,0%), опао је проценат оних који пораст цена у претходних 12 месеци виде као значајан (са 60,0% на 55,0%).

Као последица, индекс очекиване инфлације је порастао, док је индекс перципиране инфлације опао.

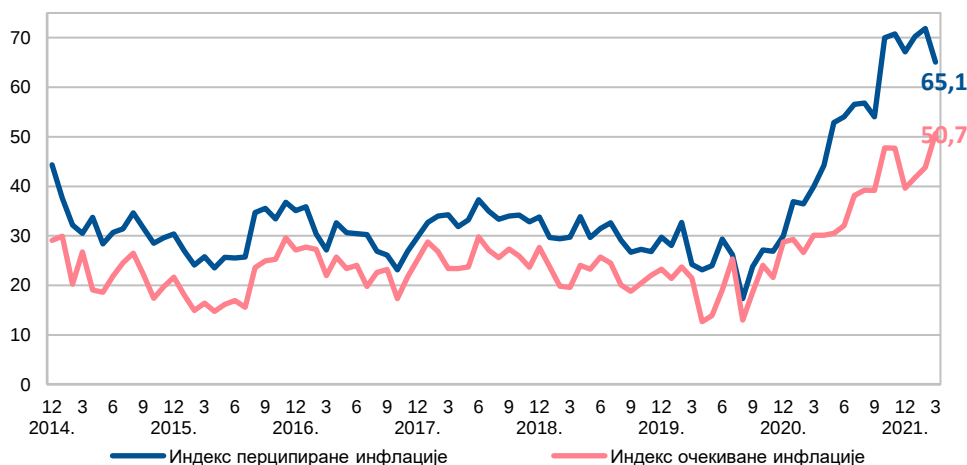
Графикон 4. Дистрибуција испитаника сектора становништва према перципираном и очекиваном расту цена

Извор: Ипсос.

Распон кретања индекса перципиране и очекиване инфлације указује на то да становништво и даље очекује да ће инфлација у наредних 12 месеци бити нижа од инфлације у претходној години дана. Овакво кретање имплицира да део становништва који има перцепцију да су цене повећане у претходних 12 месеци не очекује наставак раста у наредних 12 месеци, што указује на то да и сектор становништва оцењује текући раст инфлације као привремен.² То такође указује и на предвидиво и стабилно економско окружење и доприноси остварењу основног циља монетарне политике у средњем року.

Графикон 5. Перципирана и очекивана инфлација становништва (у индексним поенима)

Извор: Ипсос и прерачун НБС.

² Поменути индекс добија се као разлика између пондерисаног учешћа испитаника који мисле да су цене биле више него благо повећане и оних који мисле да су цене остале исте или пале. За детаље видети Осврт 2 у Извештају о инфлацији – фебруар 2016. (https://www.nbs.rs/export/sites/NBS_site/documents/publikacije/loi/izvestaji/loi_02_2016.pdf).